

Thesis Title	Common Property as Enclosure: A Case Study of a Community Backswamp in Southern Lao PDR	
Author	Ms. Kaneungnit Tubtim	
M. A.	Sustainable Development	
Examining Committee	Lect. Dr. Anan Ganjanapan	Chairperson
	Prof. Dr. Yos Santasombat	Member
	Assoc. Prof. Dr. Philip Hirsch	Member

Abstract

This thesis examines the enclosure of a common pool resource and the ways in which the changed property rights regime have been legitimised by reference to the common property arrangements inherent therein. It also reflects on the development direction of Laos, regarding natural resources management in particular. The thesis looks at legitimising discourses of common property and situates these discourses in the wider discursive context of post-socialist development, territorialisation and community benefits. This case of enclosure can be seen as a microcosm of wider, non-confrontational change in property relations that does not result in the direct contestation that might be expected and which hence tends to be overlooked by many researchers:

The thesis is based around a case study of a community backswamp in Southern Lao PDR where one community excludes the other sixteen neighbouring communities that used to share the same resource. The study also has objectives to investigate impact from the intervention of government policy and outside projects, and to understand the circumstances and the complexity of interactions among communities related to change of property relation. In addition, it challenges aspects of some concepts and theories, especially the discourses on community-based natural resource management, common property, contestation as an inevitable consequence of enclosure, and the institutional analysis approach. This has implications for the way in which we understand sustainable and equitable resource management at the local level. This research pays particular attention to the processes and mechanisms of legitimising enclosure rather than the changing structures or systems of property regime and government policy.

The researcher is an actor in this study. This is because I am one of the staff of the applied research project that has collaborated with the local government that influences the change, and I later turned to become the researcher on this study that

employs critical reflection. My familiarity with the local government and communities at the research site since I have worked there from 1997 until now give me advantages to observe the situation and discuss with various actors since it has started. However, I also take a reflexive view to recognising some limitations of my position in the study and try to state whose views are being presented in different contexts.

The study shows clearly that changing property relations of the backswamp in this case are more complex than the analysis by the institutional school. Moreover, the enclosure has occurred from a shared agenda of the local government and the excluding community. Therefore, political forces from the policy promoting territorial-based control and the intervention from outside project are catalysts rather than sole causes of the change. Meanwhile, moral economy, social values and the cultural politics of Laos contribute to the non-public contestation among parties.

The enclosure is legitimised with various claims, which include sustainability and equity. These claims are made at different levels, ranging from the state to the excluding and excluded communities. Each group has different aim, yet they all generally accept the enclosure. In the context of Laos, the local process of legitimising claims both reduces the open conflict and allows the continuation of their reciprocal social relation. The main reason for this is because most claims are presented under the dominant discourse of development. Local people also require “development” to improve their communities, therefore, they do not object to the new formalised property regime because it is felt to be a contributing factor in the process of “development”.

The discourse on development has had an influence in Laos during the time the government has directed the country toward a mainstream market-based economy. Under these conditions, property regimes, including common property, are becoming simplified, standardised, enclosed, and formalised. Both positive and negative results are experienced by different groups. The term “community” is also confined selectively as a single administrative village when it comes to defining property rights systems and benefits. Consequently, this demonstrates a contradiction to the assertions of scholars who argue community-based management of common property as a sustainable approach, comprised of inclusiveness and equity.

The context of Laos at the present shows the complex links between external interventions, and internal factors. These elements form the outcomes of the property regime changes, which is hard to foresee. However, all parties should be aware of this interplay.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ทรัพย์สินส่วนรวมในฐานะที่เป็นการปิดล้อม: กรณีศึกษาหนองปลาชุมชน ภาคใต้ สปป. ลาว
ชื่อผู้เขียน	นางสาวคณิงนิจ ทับทิม
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. อานันท์ กาญจนพันธุ์ ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. ฟิลิป เฮอร์ช กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบการปิดล้อมทรัพย์สินส่วนรวม และการเปลี่ยนแปลงระบบการถือครองทรัพย์สิน โดยการอ้างความชอบธรรมจากนัยยะความสำคัญบางประการในการจัดการทรัพย์สินแบบส่วนรวม นอกจากนี้การศึกษายังสะท้อนให้เห็นทิศทางการพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของลาว โดยมุ่งที่การสร้างความชอบธรรมของทรัพย์สินส่วนรวมในบริบทใหญ่ ช่วงหลังการพัฒนาเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม การจัดการทรัพยากรด้วยกระบวนการครอบครองอาณาบริเวณ (territorialisation) และผลประโยชน์ของชุมชน

วิทยานิพนธ์นี้ใช้กรณีศึกษาของหนองปลาชุมชน ในเขตภาคใต้ของลาว ที่หมู่บ้านหนึ่งกีดกันหมู่บ้านอื่น ๆ อีก 16 หมู่บ้านที่เคยใช้หนองนี้ร่วมกันออกไป จุดประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการแทรกแซงจากนโยบายรัฐ และโครงการพัฒนาภายนอก และเพื่อสร้างความเข้าใจกับสถานการณ์ความซับซ้อนของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงทรัพย์สิน การศึกษานี้ยังท้าทายกรอบคิด และทฤษฎีบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่าทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินโดยชุมชนเป็นพื้นฐาน ระบบทรัพย์สินส่วนรวม การช่วงชิงอันเป็นสาเหตุที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากการปิดล้อม และวิธีการศึกษาทรัพย์สินในแนวของกลุ่มซึ่งใช้การวิเคราะห์ในเชิงสถาบัน ซึ่งมีนัยยะต่อการพิจารณาถึงความยั่งยืน และความเท่าเทียมในการจัดการทรัพยากรในระดับท้องถิ่น การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการ และกลไกในการสร้างความชอบธรรมให้กับการปิดล้อมมากกว่าเรื่องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง หรือระบบของทรัพย์สิน และนโยบายรัฐ

นักวิจัยเป็นผู้แสดงคนหนึ่งในการศึกษานี้ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นเจ้าของหน้าที่ของโครงการที่ร่วมกับรัฐท้องถิ่นในการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลง และภายหลังได้กลายเป็นนักวิจัยในการศึกษานี้ด้วย

การสะท้อนความคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และชาวบ้านในเขตศึกษาเป็นอย่างดีตั้งแต่เริ่มโครงการในปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบในการสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ และมีการสนทนากับผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่มตั้งแต่เริ่มเกิดการปิดล้อม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตระหนักถึงข้อจำกัดบางประการ จึงได้ใช้วิธีการสะท้อนความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในบริบทต่าง ๆ

จากการศึกษา เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในด้านทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับหนองปลาชุมชนในกรณีนี้มีความซับซ้อนมากกว่าการวิเคราะห์ตามแบบของสำนักสถาบัน การปิดล้อมนี้เกิดขึ้นจากรัฐท้องถิ่น และหมู่บ้านที่กีดกันมีเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้นนโยบายทางการเมือง ได้แก่ การควบคุมอาณาบริเวณ และการแทรกแซงจากโครงการภายนอกจึงเป็นตัวเร่งมากกว่าการเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการปิดล้อม ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจแบบศีลธรรม (Moral Economy) ค่านิยมทางสังคม และวัฒนธรรมการเมืองแบบลาว ทำให้ไม่มีการช่วงชิงสิทธิระหว่างกลุ่มต่าง ๆ แบบเปิดเผย

การปิดล้อมได้รับความชอบธรรมเพราะเหตุผลต่าง ๆ รวมทั้งความยั่งยืน และความเท่าเทียม มีการอธิบายในหลายระดับ ทั้งจากรัฐ ชุมชน และกลุ่มที่ถูกกีดกันออก แต่ละกลุ่มใช้เหตุผลเพื่อเป้าหมายต่างกัน แต่ทุกกลุ่มก็ยอมรับการปิดล้อม ในบริบทของลาวนั้นกระบวนการสร้างความชอบธรรมในการอ้างสิทธิในท้องถิ่นได้ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างชุมชน และช่วยให้ความสัมพันธ์ทางสังคมแบบพึ่งพากันยังคงดำรงอยู่ได้ สาเหตุสำคัญคือเหตุผลต่าง ๆ ที่ใช้อ้างได้เสนอขึ้นมาภายใต้วาทกรรมหลัก คือ “การพัฒนา” ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ต้องการการพัฒนา ดังนั้นชาวบ้านจึงไม่อาจปฏิเสธระบอบทรัพย์สินแบบใหม่นี้

วาทกรรมของการพัฒนามีบทบาทอย่างมากในลาว ตั้งแต่รัฐได้หันทิศทางการของประเทศเป็นการพัฒนาแบบกระแสหลักที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเป็นสำคัญ ด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้ระบอบทรัพย์สินต่าง ๆ รวมทั้งทรัพย์สินส่วนรวมมีลักษณะเป็นทางการมากขึ้น เป็นการใช้อนุกรมฐานหลักการเดียวกัน และยังเป็น การปิดล้อมด้วย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีทั้งข้อดี และข้อเสีย แต่กับคนต่างกลุ่มกัน คำว่า “ชุมชน” ก็มีความหมายเล็กลงเป็นแค่หมู่บ้านในเชิงปกครองเท่านั้น โดยเฉพาะเมื่อมีการจำแนกสิทธิ และผลประโยชน์ในทรัพย์สิน ซึ่งแสดงนัยยะที่ขัดกับนักวิชาการบางกลุ่มซึ่งมักอ้างว่าการจัดการทรัพย์สินส่วนรวม โดยมีชุมชนเป็นพื้นฐานนั้นมีความยั่งยืน สนับสนุนการมีส่วนร่วม และมีความเท่าเทียม

ในปัจจุบัน บริบทการพัฒนาของลาวมีความซับซ้อนระหว่าง การแทรกแซงจากภายนอก และเงื่อนไขภายในเอง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบอบทรัพย์สิน ซึ่งอาจจะคาดเดาได้ยาก อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรตระหนักถึงความสำคัญนี้ด้วย